

KREATIVLIK MUAMMOSIGA ZAMONAVIY YONDASHISH

Meliyeva Dilfuza O'ralovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti o'qituvchisi

Abdixoliqova O'g'iloy Safarali qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti Pedagogika fakulteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 5 bosqich talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17334335>

Annotatsiya: Ushbu maqolada kreativlik tushunchasi, uning zamonaviy talqini va kreativlik muammosiga oid asosiy yondashuvlar yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy ta'lim tizimida kreativlikni rivojlantirishning metodik asoslari, xorijiy tajribalar hamda kreativlikni o'lchash va baholash usullari haqida fikr yuritiladi. Maqolada kreativlikni rivojlantirish jarayonida pedagog va talabaning o'rni, shuningdek, innovatsion muhitda yuzaga keladigan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ham ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: kreativlik, zamonaviy yondashuv, ta'lim tizimi, pedagogika, innovatsiya, ijodkorlik, baholash.

Аннотация: В данной статье рассматривается понятие креативности, его современное толкование и основные подходы к проблеме креативности. Кроме того, освещаются методические основы развития креативности в современной системе образования, зарубежный опыт, а также методы измерения и оценки креативности. В статье также анализируется роль педагога и студента в процессе формирования креативности, а также проблемы, возникающие в инновационной среде, и пути их решения.

Ключевые слова: креативность, современный подход, система образования, педагогика, инновация, творчество, оценка.

Annotation: This article discusses the concept of creativity, its modern interpretation, and the main approaches to the problem of creativity. It also highlights the methodological foundations of developing creativity in the modern education system, international experiences, as well as methods for measuring and evaluating creativity. The article further analyzes the role of teachers and students in fostering creativity, along with challenges arising in innovative environments and possible solutions.

Keywords: creativity, modern approach, education system, pedagogy, innovation, creative thinking, assessment.

XXI asrda kreativlik inson faoliyatining barcha sohalarida muhim omil sifatida e'tirof etilmoqda. Ta'lim tizimida ham kreativlikni shakllantirish va rivojlantirish asosiy vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Kreativlik muammosi nafaqat psixologiya va pedagogika fanlarida, balki iqtisodiyot, boshqaruv, san'at, madaniyat va boshqa ko'plab yo'nalishlarda ham dolzarb masalalardan biridir. Zamonaviy jamiyat shaxsdan yangi g'oya va tashabbuslar kiritishni, ijodkorlikni, noodatiy yechimlarni taklif eta olishni talab qilmoqda.

Kreativlik — bu insonning yangilik yaratish, mavjud muammolarga noodatiy yondashish, g'oya va qarashlarda o'ziga xoslikni namoyon etish qobiliyatidir. Psixologik manbalarda kreativlik tafakkur moslashuvchanligi, tasavvur boyligi, divergent fikrlash bilan bog'liq holda

izohlanadi. Pedagogik adabiyotlarda esa kreativlik o'quvchilarda mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni yecha olish, innovatsion g'oyalar ilgari sura olish qobiliyati sifatida talqin etiladi.

Kreativlik muammosi qadimdan mavjud bo'lsa-da, uni zamonaviy sharoitda tahlil qilish ko'plab yangicha talqinlarni yuzaga keltirmoqda. Bugungi kunda asosiy muammolar quyidagilardan iborat: kreativlikni rivojlantirishda an'anaviy ta'lim metodlarining yetarli emasligi, kreativlikni o'lchash mezonlarining murakkabligi, o'qituvchi va talabalar orasida motivatsiyaning pastligi. Shuningdek, kreativlikni ko'proq tug'ma qobiliyat deb qarash noto'g'ri yondashuv ekanligi ilmiy jihatdan isbotlangan.

Zamonaviy ta'lim tizimi kreativlikni rivojlantirishda interfaol metodlarga, muammoli ta'limga, loyihaviy ish faoliyatiga, STEAM-ta'lim yondashuvlariga tayanadi. Masalan, muammoli ta'lim jarayonida talabalar mustaqil yechim izlashga undaladi, bu esa ularning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi. Axborot texnologiyalari yordamida esa virtual laboratoriyalar, simulyatsiyalar, ijodiy platformalardan foydalanish imkoniyati kengaymoqda.

Xorijiy mamlakatlarda kreativlikni rivojlantirish masalasiga katta e'tibor qaratilmoqda. Finlyandiya ta'limida o'quvchilarning mustaqil izlanishlari va loyihaviy ishlari ustuvor sanaladi. AQShda esa kreativlik STEM va STEAM dasturlari orqali rivojlantirilmoqda. Xitoyda esa yoshlarni kreativlikka o'rgatishda davlat siyosati darajasida qo'llab-quvvatlash mexanizmlari ishlab chiqilgan. O'zbekiston ta'lim tizimida ham so'nggi yillarda kreativlikni rivojlantirish bo'yicha bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda, xususan, innovatsion ta'lim markazlari tashkil qilinmoqda.

Pedagog kreativlikni rivojlantirish jarayonida yo'l boshchi, maslahatchi va ilhomlantiruvchi sifatida faoliyat yuritadi. U o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodiy izlanish, g'oya yaratish ko'nikmalarini shakllantiradi. Talaba esa kreativlik jarayonining faol ishtirokchisi bo'lib, yangi g'oyalar, tashabbuslar, muammolarga noodatiy yechimlar taklif etadi. Pedagog va talabaning hamkorligi kreativlikni rivojlantirishning eng muhim sharti hisoblanadi.

Kreativlikni baholash murakkab masala bo'lib, uni o'lchashda turli psixometrik testlar, kuzatishlar, faoliyat natijalarini tahlil qilish usullaridan foydalaniladi. Masalan, Torrensning kreativlik testlari xalqaro miqyosda keng qo'llaniladi. Shuningdek, portfoliolar, loyiha ishlari, ijodiy topshiriqlar orqali ham kreativlik darajasini aniqlash mumkin. Zamonaviy ta'limda kreativlikni baholashda sifat va miqdoriy ko'rsatkichlar uyg'unligiga alohida e'tibor qaratiladi.

Xulosa qilib aytganda, kreativlik muammosi zamonaviy jamiyatda eng dolzarb masalalardan biri bo'lib, uni rivojlantirish ta'lim tizimining asosiy vazifasiga aylanmoqda. Zamonaviy yondashuvlar shuni ko'rsatadiki, kreativlik tug'ma qobiliyat emas, balki to'g'ri tashkil etilgan ta'lim muhitida shakllanadigan va rivojlanadigan ko'nikmadir. Shunday ekan, pedagoglar va talabalar hamkorligida innovatsion metodlardan foydalanish orqali kreativlikni yuksaltirish mumkin. Bu esa kelajak avlodni ijodiy, tashabbuskor va raqobatbardosh shaxs sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi. Xorijiy tajribalar shuni ko'rsatadiki, kreativlikni rivojlantirish uchun shaxsiy erkinlik, o'z fikrini erkin ifoda etish, muammoli vaziyatlarni yechish imkoniyatlarini yaratish juda muhimdir. Shu bois, O'zbekiston ta'lim tizimida ham kreativlikni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. Kelajakda kreativlikni shakllantirish jarayoniga ta'limning barcha bosqichlarida kengroq yondashish, innovatsion muhit yaratish, pedagoglarni kreativ kompetensiyalarga ega bo'lishga yo'naltirish zarur. Xulosa qilib aytganda, kreativlikni rivojlantirish o'quvchi va talabalarda mustaqil fikrlash, tashabbuskorlik, yangicha qarashlarni shakllantirishga yordam beradi. Bu esa nafaqat ta'lim samaradorligini oshiradi, balki jamiyatda raqobatbardosh, ijodkor va yangilikka intiluvchi shaxslarni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abduqodirov A.A. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: "O'qituvchi", 2021.
2. Qodirova M., Rustamova S. Pedagogik mahorat va kreativlik asoslari. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2022.
3. Meliyeva D.O. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil ishlash ko'nikmalarini innovatsion yondashuv asosida takomillashtirish mexanizmi. – Inter education & global study, 2025.
4. Мелиева, Д. (2024). Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirishning davlat miqyosidagi ahamiyati. Журнал универсальных Научных исследований, 2(5), 1106-1108.